

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2026 m. rugpjūčio 14 d. Nr. 21RE2-374 (AG2-316/16-2026)

Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Marinos Adomaitės, Evaldo Ambrozaičio ir Lauros Bernikienės (posėdžio pirmininkės ir pranešėjos), sekretoriaujant Margaritai Žiobakaitei,

dalyvaujant pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „X“ atstovui advokatui N. S., atsakovės Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos įgaliotai atstovei K. M.,

2026 m. rugpjūčio 12 d. viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „X“ skundą atsakovei Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos dėl 2026 m. birželio 22 d. sprendimo Nr. SKP-209 panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje 2026 m. liepos 23 d. rezoliucija priimtas nagrinėti pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės (toliau – ir UAB) „X“ skundas atsakovei Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – ir NMA), kuriuo pareiškėja prašo: 1) panaikinti NMA Kaimo plėtros, žuvininkystės programų ir nacionalinės paramos departamento metodikų ir koordinavimo skyriaus (toliau – ir NMA Skyrius) 2026 m. birželio 22 d. sprendimą Nr. SKP-209 „Dėl paramos sumos susigrąžinimo“ (toliau – ir Sprendimas); 2) grąžinti mokėjimo klausimą atsakovei nagrinėti iš naujo.

Pareiškėja paaiškina faktines aplinkybes apie 2019 m. gruodžio 31 d. NMA pateiktą paraišką Nr. 19VK-KS-19-1-11951-PR001 (toliau – ir Paraiška) pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama investicijoms, skirtoms ne žemės ūkio veiklai kurti ir plėtoti“. Nurodo, kad 2021 m. vasario 4 d. su pareiškėja buvo sudaryta paramos sutartis Nr. 19VK-KS-19-1-11951-PR001 (toliau – ir Sutartis). Pagal šią Sutartį projektui „UAB „X“ veiklos plėtra“ (toliau – ir Projektas) buvo skirta iki (*duomenys neskelbtini*) Eur paramos. Projektas buvo įgyvendinamas keturiais etapais, pagal keturis mokėjimo prašymus pareiškėjai iš viso buvo išmokėta 198 259,24 Eur paramos suma.

Teigia, jog Projekto tikslas, įgyvendinus Projektą, buvo pradėti teikti mobilias dviračių plovimo paslaugas visoje Lietuvoje: miestų žaliosiose zonose, MTB kalnų dviračių varžybose, įvairiuose renginiuose ir dviračių maratonuose, taip pat dviračių klubams ir remonto įstaigoms.

Skundžiamu Sprendimu atsakovė nusprendė taikyti 198 259,24 Eur paramos sumos susigrąžinimo sankciją ir nutraukti Sutartį. Toks sprendimas priimtas dėl priežasties, nes pareiškėja 2024 m. nepasiekė projekto priežiūros rodiklių (toliau – ir Rodikliai), neišlaikė darbuotojų skaičiaus, darbuotojų – kaimo gyventojų skaičiaus ir darbo vietų skaičiaus rodiklių, neišlaikė projekto atrankos kriterijaus, nepasiekė ekonominio gyvybingumo rodiklių, neapdraudė už paramos lėšas įsigyto turto ir, NMA vertinimu, nustojo vykdyti Projekte numatytą veiklą.

Pareiškėja neginčija, kad Projekto vykdymo metu buvo kilę reikšmingų sunkumų ir kad NMA nustatė dalį rodiklių neatitikimų. Tačiau pareiškėja nesutinka dėl neatitikimų masto ir su tuo, kad dėl šių aplinkybių buvo pagrindas mechanškai reikalauti grąžinti visą išmokėtą paramos sumą.

Pareiškėja ginčija Projekto pažeidimų padarymo faktą ir tai, ar NMA pagrįstai ir proporcingai pritaikė maksimalią sankciją – visos išmokėtos paramos susigrąžinimą, neįvertinusi, kad dalį Projekto laikotarpio Projektas buvo vykdomas ir dalis paramos buvo panaudota pagal Projekto paskirtį.

Argumentuoja, jog viešojo administravimo subjektas, taikydamas finansines sankcijas, privalo laikytis proporcingumo principo. Sankcija turi atitikti pažeidimo pobūdį, mastą, pasekmes, pareiškėjo veiksmus ir realią žalą ar galimą žalą viešiesiems finansams.

Sprendimą, kuriuo NMA pritaikė griežčiausią galimą pasekmę – visos išmokėtos paramos susigrąžinimą ir paramos sutarties nutraukimą, vertina kaip neteisėtą. Motyvuoja, jog toks sprendimas negali būti grindžiamas vien formalia nuoroda į pažeidimus. NMA turėjo įvertinti, kokia paramos dalis iš tikrųjų buvo panaudota netinkamai, koku laikotarpiu Projektas buvo vykdomas, kokia apimtimi buvo pasiekti Projekto tikslai ir, ar visos paramos susigrąžinimas nėra perteklinis.

Nurodo, kad NMA veiklos nevykdymo sankciją apskaičiavo proporcingai laikotarpiui nuo 2024 m. vasario 22 d. iki 2028 m. kovo 29 d. Tačiau jeigu vertinama visa Projekto trukmė nuo Sutarties pasirašymo dienos 2021 m. vasario 4 d. iki Projekto kontrolės laikotarpio pabaigos 2028 m. kovo 29 d., visas laikotarpis sudaro 2 610 kalendorinių dienų. NMA nurodytas veiklos nevykdymo laikotarpis sudaro 1 498 kalendorines dienas, t. y. apie (*duomenys neskelbtini*) proc. viso Projekto laikotarpio. Tai patvirtina, kad veiklos nevykdymas neapėmė viso Projekto laikotarpio. Priešingai, iš Sprendimo matyti, kad reikšmingą laikotarpio dalį Projektas buvo vykdomas, Projekto lėšos išleistos pagrįstai, mokėjimo prašymai patikrinti, parama išmokėta, o pareiškėja buvo sukūrusi ir išlaikiusi darbo vietas bent dalį Projekto laikotarpio. Dėl šios priežasties NMA negalėjo apsiriboti išvada, kad dėl darbo vietų neišlaikymo turi būti susigrąžinama visa išmokėta suma. Toks vertinimas paneigia pačios sankcijų sistemos tikslą individualizuoti pažeidimą ir nustatyti sankciją, atitinkančią konkrečią situaciją.

Argumentuoja, jog NMA neteisingai nustatė veiklos nevykdymo pradžios datą, kuria laikė 2024 m. vasario 22 d., remdamasi paskutinės pareiškėjos išrašytos sąskaitos data. Tačiau pačiame Sprendime taip pat nurodyta, kad pagal VMI duomenis paskutinė pareiškėjos gauta sąskaita užregistruota 2024 m. birželio 12 d., o prekių ar paslaugų gavimo data taip pat yra 2024 m. birželio 12 d. Tai reiškia, kad Sprendime esantys duomenys patvirtina ūkinės veiklos požymius ir po 2024 m. vasario 22 d. Veiklos nevykdymo pradžia negalėjo būti nustatyta ankstesnė kaip 2024 m. birželio mėnuo, arba NMA turėjo motyvuotai paaiškinti, kodėl 2024 m. birželio 12 d. gauta sąskaita nelaikytina Projekto ar ūkinės veiklos vykdymo požymiu. Vien tai, kad po 2024 m. vasario 22 d. NMA nenustatė pareiškėjos išrašytų PVM sąskaitų faktūrų, savaime neįrodo, kad pareiškėja nuo šios datos nebevykdė jokios projekto ar ūkinės veiklos. Teigia, jog ši aplinkybė turi tiesioginę reikšmę sankcijos dydžiui. Veiklos nevykdymo laikotarpį skaičiuojant ne nuo 2024 m. vasario 22 d., o ne anksčiau kaip nuo 2024 m. birželio 12 d., mažėtų ir proporcingai apskaičiuojama sankcija už veiklos nevykdymą. Todėl vertina, kad Sprendimas nepagrįstas ir dėl to, kad jame netinkamai nustatyta viena iš esminių sankcijos apskaičiavimo prielaidų – veiklos nevykdymo pradžios data.

Pareiškėja taip pat ginčija Sprendimo argumentus, kuriais darbuotojų neregistravimas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (toliau – ir VSDFV, Sodra) informacinėje sistemoje faktiškai sutapatinamas su darbo vietų nesukūrimu arba visišku jų neišlaikymu. Projekto reikalavimas buvo sukurti ir išlaikyti darbo vietas. Mano, jog tai nėra tapatu vien techniniam darbuotojų registravimui VSDFV faktui konkrečią dieną. Pareiškėja teikė NMA dokumentus, kad faktiškai įdarbino darbuotojus ir vėlesniu laikotarpiu, teikė pranešimus VSDFV apie darbuotojų įdarbinimą, bet VSDFV sprendimu pranešimai nebuvo priimti. Argumentuoja, kad Sprendime esantys duomenys patvirtina, kad darbo vietos buvo faktiškai sukurtos. Pareiškėjos nuomone, skaičiuojant darbuotojų rodiklio įvykdymą negali būti vertinamas vien 2024 m. pabaigos arba konkrečios dienos darbuotojų nebuvimo faktas. Turi būti įvertintas visas reikšmingas laikotarpis, įskaitant 2023 m., kai pareiškėja buvo sukūrusi ir išlaikiusi gerokai didesnį darbuotojų skaičių, nei buvo numatyta Projekte. 2023 m. įdarbintas didesnis darbuotojų skaičius turi būti įskaitomas vertinant darbo vietų rodiklio pasiekimą. Pareiškėja 2023 m. faktiškai įvykdė trejų metų darbuotojų normą, nes sukūrė žymiai daugiau darbo vietų, nei buvo būtina pagal Projekto sąlygas. Pažymi, kad NMA neatskyrė darbo vietų nesukūrimo nuo jų neišlaikymo dalį kontrolės laikotarpio ir neįvertino, kad Sankcijų metodikoje (pastaba, Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų

programos priemonės taikymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929, (toliau – ir Sankcijų metodika)) bei Projekto taisyklėse (pastaba, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507, (toliau – ir Administravimo taisyklės) numatytos sankcijos turi būti taikomos atsižvelgiant į faktinį pažeidimo mastą, laikotarpį ir pasekmes. Todėl sprendžia, jog Sprendimas yra nepagrįstas ir neproporcingas ta apimtimi, kuria darbuotojų neregistravimas Sodroje buvo prilygintas visiškam darbo vietų nesukūrimui ir panaudotas kaip pagrindas susigrąžinti visą išmokėtą paramos sumą.

Pažymi, kad Sprendime NMA kaip pagrindą visos paramos susigrąžinimui nurodė darbo vietų neišlaikymą ir taikė Įgyvendinimo taisyklių (pastaba, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama investicijoms, skirtoms ne žemės ūkio veiklai kurti ir plėtoti“ veiklos „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2018 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 3D-445, (toliau – ir Įgyvendinimo taisyklės)), 59 punkto logiką, pagal kurią už kiekvieną nesukurtą ir neišlaikytą darbo vietą, turėjusią įtakos paramos dydžiui, taikoma 50 000 Eur sankcija. Tačiau ši sankcija apskaičiuota netinkamai, nes NMA neatskyrė darbo vietų nesukūrimo nuo jų neišlaikymo dalį kontrolės laikotarpio. NMA neginčija, kad darbo vietos buvo sukurtos, vadinasi Įgyvendinimo taisyklių 59 punktas, kuriuo remiasi NMA, negali būti taikomas. Nurodo, jog Sprendime pažymėta, kad pareiškėja, įgyvendinusi Projektą 2023 m. vasarį, buvo įdarbinusi 9 darbuotojus, o vėliau darbuotojų skaičius buvo padidėjęs iki 17. Tai reiškia, kad darbo vietos faktiškai buvo sukurtos, o 2023 m. darbuotojų rodiklis buvo ne tik pasiektas, bet ir viršytas. Todėl mano, kad NMA negalėjo apskaičiuoti sankcijos taip, lyg darbo vietos apskritai nebūtų buvusios sukurtos. Teigia, jog NMA turėjo vertinti faktinius darbo vietų sukūrimo ir išlaikymo duomenis, o ne formalius VSDFFV duomenis apie deklaracijų nepriėmimą. Mano, kad NMA turėjo atskirai nustatyti: kada darbo vietos buvo sukurtos, kiek darbuotojų faktiškai dirbo, kokį laikotarpį darbo vietos buvo išlaikytos, nuo kada jos nebebuvo išlaikomos ir kokia sankcija proporcingai tenka tik neišlaikymo laikotarpiui. Tokio skaičiavimo Sprendime nėra.

Paaikškina, kad NMA pati nustatė priežastinę grandinę: Sodros sprendimas dėl veiklos nevykdymo lėmė negalėjimą registruoti darbuotojų, o tai turėjo įtakos veiklos vykdymui, darbo vietų rodikliams, pajamoms ir ekonominiams rodikliams. Taigi Sprendime nurodyti pažeidimai nėra savarankiški ir vienas nuo kito nepriklausomi. Esant tokiai situacijai, NMA privalėjo nuosekliai taikyti Sankcijų metodikos 6 punktą ir pagrįsti, kuri sankcija laikytina didžiausia bei kodėl būtent ji taikytina. Nagrinėjamu atveju, sankcija už kiekvieną nesukurtą ir Projekto kontrolės laikotarpiu neišlaikytą darbo vietą yra apskaičiuota neteisingai, todėl (*duomenys neskelbtini*) Eur (visa paramos suma) negalėjo būti taikoma kaip didžiausia, kitas sankcijas apimanti sankcija. Tik teisingai nustatčius sankcijos už darbo vietų neišlaikymą dydį galima būtų įvertinti, kuri iš viena kitą nulėmusių sankcijų yra didžiausia ir turėtų būti taikoma apimant kitas sankcijas.

Pareiškėjos nuomone, tuo atveju, jeigu būtų laikoma, kad didžiausia alternatyvi sankcija yra sankcija už veiklos nevykdymą, ši sankcija Sprendime apskaičiuota neteisingai. NMA ją skaičiavo nuo galutinės paramos išmokėjimo dienos iki kontrolės laikotarpio pabaigos, tačiau toks skaičiavimas nepagrįstai neįvertina viso Projekto laikotarpio nuo Paramos sutarties pasirašymo dienos. Paramos sutartis sudaryta 2021 m. vasario 4 d., o Projekto kontrolės laikotarpis baigiasi 2028 m. kovo 29 d. Taigi visas Projekto laikotarpis sudaro 2 610 kalendorinių dienų. NMA nurodytas veiklos nevykdymo laikotarpis nuo 2024 m. vasario 22 d. iki 2028 m. kovo 29 d. sudaro 1 498 kalendorines dienas, t. y. apie (*duomenys neskelbtini*) proc. viso projekto laikotarpio. Todėl, net taikant NMA pasirinktą veiklos nevykdymo sankcijos logiką, proporcinga sankcija turėtų būti skaičiuojama taip: (*duomenys neskelbtini*) Eur $\times$ (*duomenys neskelbtini*) = (*duomenys neskelbtini*) Eur. Ši suma yra ženkliai mažesnė už Sprendime reikalaujamą grąžinti visą (*duomenys neskelbtini*) Eur paramos sumą, todėl Sprendimas nepagrįstas ir šiuo aspektu.

Posėdžio metu pareiškėjos atstovas prašė tenkinti skundą jame nurodytų ir posėdžio metu išsakytų argumentų pagrindu.

Atsakovė Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos 2026 m. rugpjūčio 5 d. atsiliepimu su pareiškėjos skundu nesutinka ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Nurodo faktines aplinkybes dėl pareiškėjos teiktos Paraiškos, pasirašytos Sutarties, priimtų įsipareigojimų nevykdymo, nustatytų pažeidimų, teiktų raštų, gautų pareiškėjos paaiškinimų, ir priimto Sprendimo, kuriuo nutraukta Sutartis ir priimtas Sprendimas taikyti (*duomenys neskelbtini*) Eur paramos sumos susigrąžinimo sankciją.

Atsakovė pažymi, kad toks sprendimas priimtas atsižvelgiant į nustatytus pažeidimus (nepasiekti Projekto priežiūros rodikliai (pardavimo pajamos, bendras darbuotojų skaičius, darbuotojų – kaimo gyventojų skaičius, darbo vietų skaičius), neišlaikytas Projekto atrankos kriterijus (dėl darbuotojų) ir ekonominio gyvybingumo rodikliai, neišlaikytos 4 naujos darbo vietos, kurias privaloma išlaikyti pagal skirtą paramos sumą, nutraukta Projekte numatyta vykdyti veikla, neapdraustas už paramos lėšas įsigytas turtas), į tai, kad pažeistos Įgyvendinimo taisyklių 20.4–20.7, 20.17, 20.18, 20.23 papunkčių, Administravimo taisyklių 243.2, 243.4, 243.12 papunkčių, Sutarties 3.1.4–3.1.7, 3.1.17, 3.1.18, 3.1.23, 3.1.25 papunkčių nuostatos. Sprendimo teisinis pagrindas: Administravimo taisyklių 188, 189, 243, 244 punktai, Sankcijų metodikos 4, 6 punktai ir 1 priedo lentelės 1, 2, 3, 9, 15 punktai, Įgyvendinimo taisyklių 59 punktas.

Paaškina, jog vertinant 2025 m. birželio 2 d. pateiktą 2024 m. metinę ataskaitą Nr. 19VK-KS-19-1-11951-PI003 (toliau – ir Ataskaita) nustatyta, kad nepasiekti Projekto priežiūros rodikliai: pardavimo pajamos (planuota reikšmė (*duomenys neskelbtini*) Eur, faktinė reikšmė (*duomenys neskelbtini*) Eur, pasiekta reikšmė 54,89 proc., nuokrypis 45,11 proc.), bendras darbuotojų skaičius (planuota reikšmė 6, faktinė reikšmė 0, pasiekta reikšmė 0, nuokrypis 100 proc.), darbuotojų – kaimo gyventojų skaičius (planuota reikšmė 4, faktinė reikšmė 0, pasiekta reikšmė 0, nuokrypis 100 proc.), darbo vietų skaičius (planuota reikšmė 6, faktinė reikšmė 0, pasiekta reikšmė 0, nuokrypis 100 proc.), neišlaikytos 4 darbo vietos pagal prašomą paramos sumą, neišlaikytas Projekto atrankos kriterijus – pareiškėjas papildomai sukuria darbo vietą, viršijančią privalomas sukurti darbo vietas pagal prašomą paramos sumą (planuota sukurti 4 naujas darbo vietas (etatus) bei sukurti 1 etatu daugiau, nei privaloma sukurti darbo vietų pagal prašomą paramos sumą), nepasiekti ekonominio gyvybingumo rodikliai – grynasis pelningumas ir skolos rodiklis, neapdraustas už paramos lėšas įsigytas turtas.

Nurodo, jog pagal Įgyvendinimo taisyklių 59 punktą, paramos gavėjui, nesilaikančiam įsipareigojimo sukurti ir išlaikyti iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos naujų darbo vietų, turėjusių įtakos paramos dydžiui, kaip nustatyta Įgyvendinimo taisyklių 30.1 papunktyje ir 31 punkte, už kiekvieną nesukurtą ir neišlaikytą iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos naują darbo vietą paramos sumos sumažinamos ir (arba) susigrąžinamos proporcingai (1 darbo vieta – 50 000 Eur, 1,5 darbo vietos – 75 000 Eur paramos ir t. t.), o papildomos sankcijos už nepasiektus projekto priežiūros rodiklius netaikomos. Parama nemažinama ir (arba) nesusigrąžinama, jei pirmais projekto kontrolės metais sukuriamas ir išlaikomas ne mažiau kaip 80 proc., kitais kontrolės metais – ne mažiau kaip 90 proc. planuotų sukurti naujų darbo vietų. Paramos gavėjui, nesilaikančiam įsipareigojimo sukurti ir išlaikyti iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos projekte numatytų naujų darbo vietų, neturėjusių įtakos paramos dydžiui, už kiekvieną tokią nesukurtą ir neišlaikytą iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos naują darbo vietą, sankcijos taikomos Sankcijų metodikoje nustatyta tvarka.

Dėl pareiškėjos paaiškinime nurodytų argumentų, susijusių su rodiklių nepasiekimu dėl galiojančio VSDFV sprendimo pasisako, jog pati pareiškėja pažeidė įmokų įsiskolinimo sumokėjimo atidėjimo sąlygas ir nepateikė VSDFV prašytos informacijos, pagrindžiančios vykdomą veiklą. Dėl šių aplinkybių UAB „X“ buvo pripažinta nevykdančia veiklos ir įtraukta į Nevykdančių veiklos draudėjų sąrašą (toliau – ir Sąrašas). Tai rodo, kad pareiškėja veikė nepakankamai rūpestingai ir nesiėmė savalaikių veiksmų aplinkybėms, trukdžiusioms tinkamai įdarbinti darbuotojus, pašalinti, t. y. neužtikrino galimybės registruoti darbuotojų Sodros informacinėje sistemoje. Pareiškėja nesiėmė aktyvių veiksmų pašalinti priežastis, dėl kurių pranešimai buvo atmetami, ir ignoravo jai pateiktus nurodymus. Pareiškėja iš pat pradžių neužtikrino tinkamo valstybinio socialinio draudimo įmokų mokėjimo, todėl susidarė įsiskolinimas. Vėliau buvo sudarytas įsiskolinimo sumokėjimo atidėjimo grafikas, tačiau jo sąlygos nebuvo vykdomos.

Atsakovė, remdamasi iš Valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – ir VMI) gauta informacija iš Gaunamų sąskaitų faktūrų registro, nustatė, kad pareiškėja paskutinę gautą sąskaitą

užregistravo 2024 m. birželio 12 d., o prekių ar paslaugų gavimo data taip pat yra 2024 m. birželio 12 d. Tačiau, vadovaujantis Išrašomų sąskaitų faktūrų registro duomenimis, paskutinė įmonės išrašyta sąskaita yra 2024 m. vasario 22 d. Atsižvelgiant į tai, ši data laikytina paskutine diena, kai UAB „X“ vykdė veiklą. Daugiau duomenų, sąskaitų ar kitų dokumentų, patvirtinančių įmonės veiklos vykdymą, nėra pateikta.

Nurodo, jog pasirašydama Sutartį, pareiškėja įsipareigojo iki Projekto kontrolės laikotarpio pabaigos išlaikyti Paraiškos pateikimo metu buvusias darbo vietas (Sutarties 3.1.4 papunktis), iki Projekto įgyvendinimo pabaigos sukurti 5 naujas darbo vietas, susijusias su Projekto veikla, kuriai skiriama parama, ir jas išlaikyti iki Projekto kontrolės laikotarpio pabaigos, kaip nurodyta Metodikoje (Sutarties 3.1.5 papunktis), taip pat ne mažiau kaip 80 proc. kuriamų naujų darbo vietų (taikant matematines skaičių apvalinimo taisykles) įdarbinti kaimo gyventojus. Šį įsipareigojimą ji privalo išlaikyti iki Projekto kontrolės laikotarpio pabaigos (Sutarties 3.1.17 papunktis). Taip pat pareiškėja įsipareigojo užtikrinti atitiktį atrankos kriterijams, už kuriuos Projektui suteikiami balai, Projekto įgyvendinimo metu ir Projekto kontrolės laikotarpiu (išskyrus atrankos kriterijus, nurodytus Įgyvendinimo taisyklių 41 punkte pateiktos lentelės 1, 3, 6 ir 8 eilutėse). Jeigu Projekto kontrolės laikotarpiu keičiasi paramos gavėjas – juridinis asmuo – pagrindinis akcininkas, turi būti išlaikoma atitiktis atrankos kriterijams, nurodytiems Įgyvendinimo taisyklių 41 punkte pateiktos lentelės 6 ir 7 eilutėse, jeigu už juos Projekto atrankos metu buvo skirti balai (Sutarties 3.1.18 papunktis). Be to, ji įsipareigojo iki Projekto įgyvendinimo pabaigos pasiekti ir iki kontrolės laikotarpio pabaigos išlaikyti Paraiškoje prognozuotus Projekto priežiūros rodiklius (Sutarties 3.1.23 papunktis), taip pat Projekto įgyvendinimo metu papildomai sukurti ir Projekto kontrolės laikotarpiu išlaikyti 1 ir daugiau etato naujų darbo vietų, viršijančių privalomai sukuriamas darbo vietas pagal prašomą paramos sumą (Sutarties 3.1.25 papunktis). Nagrinėjamu atveju, naujų darbuotojų įdarbinimas buvo esminis įsipareigojimas, apimantis tiek priežiūros rodiklius, tiek atrankos kriterijų. Priemonės veiklos srities „Parama investicijoms, skirtoms ne žemės ūkio veiklai kurti ir plėtoti“ veiklos „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“ prioritetas – skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse (Įgyvendinimo taisyklių 6 punktas). Pareiškėja verslo plane, pagrįsdama, kaip Projektas atitinka šį prioritetą, nurodė, kad bus sukurtos 5 darbo vietos, todėl bus skatinama ekonominė plėtra, socialinė įtrauktis ir skurdo mažinimas kaimo vietovėje.

Atsakovė, remdamasi Sodros duomenimis, nustatė, kad pareiškėja, įgyvendinusi Projektą 2023 m. vasarį, buvo įdarbinusi 9 darbuotojus. Vėliau darbuotojų skaičius padidėjo iki 17. Tačiau 2023 m. spalio pabaigoje jų liko 6, o 2023 m. gruodį – tik 1 darbuotojas (direktorius L. J.). Nuo 2024 m. vasario 20 d. iki šiol Sodros duomenų bazėje darbuotojų nėra registruota. Vadovaujantis pareiškėjos pateiktais paaiškinimais ir dokumentais, nuo 2023 m. pabaigos pareiškėjos atžvilgiu galiojo Sodros sprendimas, kuriuo įmonė buvo pripažinta nevykdančia veiklos. Dėl šio sprendimo Sodros sistemoje negalėjo registruoti darbuotojų ir tinkamai vykdyti veiklos. Todėl Projekto įgyvendinimas tapo neįmanomas. Kadangi ši aplinkybė (įmonė pripažinta nevykdanti veiklos) susiklostė dėl netinkamų pareiškėjos veiksmų, ji negali būti priskirta išimtinėms aplinkybėms, kurių nebuvo galima kontroliuoti ir išvengti. NMA pažymi, kad pareiškėja, 2023 m. susidūrusi su minėtais sunkumais, apie šias aplinkybes NMA neinformavo laiku.

Paaikšina, kad 2026 m. kovo 2 d. klausimas dėl pareiškėjos galimo pažeidimo nagrinėtas NMA Atitikties ir ginčų nagrinėjimo komisijoje (toliau – ir AGNK). AGNK nusprendė pratęsti pažeidimo tyrimą ir patikslinti reikalingą informaciją. 2026 m. kovo 5 d. pareiškėja el. paštu buvo informuota, kad 2026 m. kovo 2 d. vykusiam AGNK posėdyje sprendimo priėmimas atidėtas iki papildomų dokumentų pateikimo. Pareiškėjos buvo paprašyta iki 2026 m. kovo 13 d. pateikti veiksmų planą dėl Projekto veiklų atkūrimo ir priežiūros rodiklių pasiekimo 2026–2027 m., taip pat teismo nutarties dėl ginčo su Sodra kopiją arba informaciją apie tai, kada ši nutartis galės būti pateikta. Kadangi per nustatytą terminą atsakymas nebuvo gautas, 2026 m. kovo 16 d. pareiškėjai buvo išsiųstas priminimas ir suteikta galimybė atsakymą pateikti iki tos dienos darbo pabaigos. Pabrėžia, jog NMA suteikė galimybę pareiškėjai iki 2026 m. kovo 13 d. ir dar kartą iki 2026 m. kovo 16 d. pateikti prašomus dokumentus ir informaciją, tačiau ji nebuvo pateikta.

Argumentuoja, kad pareiškėjos nurodytos aplinkybės dėl VSDFV sprendimo įrašyti į Sąrašą, įvertinus, kad pareiškėja nereagavo į Sodros pateiktą informaciją, susidariusios pasekmės dėl

neveikimo negali būti priskiriamos prie išimtinių aplinkybių, kurių nebuvo galima kontroliuoti ir išvengti. Visais atvejais pareiga paaiškinimais ir dokumentais pagrįsti aplinkybių buvimą ir jų priežastinį ryšį su įsipareigojimų nevykdymu / netinkamu įvykdymu tenka paramos gavėjui. Remdamasi nurodyta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) praktika, argumentuoja, kad kiekvienu konkrečiu atveju pareiškėjas privalo įrodyti apie *force majeure* (pranc. k. nenugalima jėga) aplinkybes, nepriklausančias nuo jo valios, ir įrodymais pagrįsti priežastinį ryšį tarp išimtinių aplinkybių ir kilusių pasekmių. Nurodo, jog pareiškėjos nurodytos priežastys negali būti laikomos *force majeure* nei pagal Reglamento Nr. 1306/2013 nuostatas, nei pagal teismų praktikos suformuluotus kriterijus.

Teigia, kad pareiškėja nepagrįstai veiklos nevykdymo sankcijos apskaičiavimą sieja su visu Projekto laikotarpiu nuo Sutarties sudarymo dienos. Sankcijų metodikos 1 priedo lentelės 9 punkto 1.2 papunktyje aiškiai nustatyta, kad jei paramos gavėjas projekto kontrolės laikotarpiu nutraukia projekte numatytą veiklą, taikomas „proporcingai laikotarpiui, kuriuo reikalavimai nebuvo įvykdyti, išmokėtos paramos sumos susigrąžinimas (sankcija skaičiuojama pagal tai, kiek per visą kontrolės laikotarpį nebuvo vykdomi įsipareigojimai kalendorinėmis dienomis)“. Taigi Sankcijų metodika imperatyviai nustato, kad skaičiuojant sankciją lyginamas veiklos nevykdymo laikotarpis su visu projekto kontrolės laikotarpiu, o ne su visu projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu kartu. Todėl nėra teisinio pagrindo į sankcijos apskaičiavimą įtraukti laikotarpį nuo Sutarties pasirašymo iki projekto kontrolės laikotarpio pradžios, kaip nepagrįstai siūlo pareiškėja.

Pažymi, kad aplinkybė, kad tam tikrą laiką Projektas buvo įgyvendinamas, buvo išmokėta parama ar buvo sukurtos darbo vietos, savaime nepaneigia vėliau nustatytų pažeidimų ir nesudaro pagrindo netaikyti Įgyvendinimo taisyklėse nustatytų teisinių pasekmių. Pagal Įgyvendinimo taisyklių 59 punktą paramos gavėjas privalo ne tik sukurti, bet ir išlaikyti darbo vietas iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos. Nustatyta, kad pareiškėja šio įsipareigojimo neįvykdė – nuo 2024 m. vasario mėn. įmonėje nebeliko darbuotojų. Pažymi ir tai, kad Įgyvendinimo taisyklių 59 punktas yra specialioji teisės norma, reglamentuojanti būtent darbo vietų, turėjusių įtakos paramos dydžiui, nesukūrimo ar neišlaikymo pasekmes. Ši norma imperatyviai nustato, kad už kiekvieną nesukurtą ir iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos neišlaikytą darbo vietą taikomas nustatyto dydžio paramos susigrąžinimas, o papildomos sankcijos už kitų projekto priežiūros rodiklių nepasiekimą netaikomos, todėl NMA neturėjo teisinio pagrindo savo nuožiūra taikyti švelnesnės sankcijos ar individualizuoti jos kitaip, nei nustatyta teisės aktuose.

Teikdama paaiškinimą dėl veiklos nevykdymo pradžios nustatymo, nurodo, jog toks sprendimas buvo priimtas įvertinus visų byloje surinktų įrodymų visumą. Iš VMI pateiktų duomenų matyti, kad paskutinė pareiškėjos išrašyta PVM sąskaita faktūra yra 2024 m. vasario 22 d., o už laikotarpius nuo 2024 m. kovo 1 d. iki 2024 m. birželio 30 d. pareiškėjos VMI teiktuose išrašomų PVM sąskaitų faktūrų registruose jokių duomenų nebuvo. Tai reiškia, kad po 2024 m. vasario 22 d. pareiškėja nebeišrašė nė vienos PVM sąskaitos faktūros ir nefiksavo jokių pajamų iš vykdomos veiklos. Be to, iš Sodros duomenų nustatyta, kad nuo 2024 m. vasario 20 d. pareiškėja nebeturėjo nė vieno registruoto darbuotojo. Atsižvelgiant į Projekto pobūdį, kuriuo buvo įsipareigota vykdyti veiklą ir išlaikyti darbo vietas, ši aplinkybė yra reikšmingas faktinis požymis, patvirtinantis, kad Projekte numatyta veikla faktiškai nebevyko. Be to, patikros metu nustatyta, kad veikla nebuvo vykdoma, o veiklos vykdymą pagrindžiančių dokumentų pareiškėja nepateikė. Todėl vienkartinis prekių ir paslaugų įsigijimas 2024 m. birželio 12 d. nepaneigia visumos byloje nustatytų faktinių aplinkybių ir negali būti laikomas pakankamu įrodymu, jog pareiškėja po 2024 m. vasario 22 d. vykdė Projekte numatytą veiklą.

Prašo kaip nepagrįstus atmesti pareiškėjos argumentus, jog 2023 m. sukurtas didesnis darbo vietų skaičius turėtų būti įskaitomas vertinant vėlesnių metų įsipareigojimų vykdymą. Motyvuoja, jog nei Įgyvendinimo taisyklės, nei Sutartis nenumato galimybės vienais metais sukūrus daugiau darbo vietų, nei buvo įsipareigota, šį perviršį įskaityti kitų kontrolės laikotarpio metų įsipareigojimams vykdyti. Priešingai, pareiškėja buvo įsipareigojusi ne tik sukurti, bet ir visą Projekto kontrolės laikotarpį išlaikyti nustatytą darbo vietų skaičių.

Kaip nepagrįstą vertina pareiškėjos argumentą, kad NMA turėjo proporcingai vertinti darbo vietų išlaikymo laikotarpį bei atskirai vertinti darbo vietų sukūrimą ir jų neišlaikymą dalį kontrolės

laikotarpio. Įgyvendinimo taisyklių 59 punkte imperatyviai nustatyta, kad už kiekvieną nesukurtą ir projekto kontrolės laikotarpiu neišlaikytą darbo vietą, turėjusią įtakos paramos dydžiui, taikoma 50 000 Eur sankcija. Ši nuostata nenumato galimybės sankciją mažinti ar skaičiuoti proporcingai laikotarpiui, kurį darbo vieta buvo išlaikyta. Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad pareiškėja neišlaikė keturių darbo vietų, kurios turėjo įtakos skirtos paramos dydžiui, todėl NMA pagrįstai taikė Įgyvendinimo taisyklių 59 punkte nustatytas pasekmes, o pareiškėja netinkamai aiškina minėtą Įgyvendinimo taisyklių 59 punktą. Pareiškėjos prisiimtas įsipareigojimas buvo vientisas – sukurti ir išlaikyti naujas darbo vietas visą kontrolės laikotarpį. Aplinkybė, kad Projekto įgyvendinimo metu pareiškėja buvo įdarbinusi didesnę darbuotojų skaičių, savaime nereiškia, jog ji tinkamai įvykdė prisiimtus įsipareigojimus.

Pasisakydama dėl pareiškėjos argumento, jog sankcijos neturėjo būti sumuojamos, o turėjo būti taikoma tik didžiausia iš jų, pažymi, kad Sankcijų metodikos 6 punktas taikomas tik tais atvejais, kai už konkretų pažeidimą sankcija nustatoma pačioje Sankcijų metodikoje. Šiuo atveju sankcija už įsipareigojimo sukurti ir iki Projekto kontrolės laikotarpio pabaigos išlaikyti naujas darbo vietas, turėjusias įtakos paramos dydžiui, nustatyta ne Sankcijų metodikoje, o specialiojoje teisės normoje – Įgyvendinimo taisyklių 59 punkte. Pažymi, jog pareiškėjos veikla nutraukta jau Projekto kontrolės laikotarpiu, todėl sankcija pagrįstai apskaičiuota nuo veiklos nevykdymo pradžios iki kontrolės laikotarpio pabaigos. Galutinis sprendimas priimtas ne remiantis Sankcijų metodikos 1 priedo 9 punktu, o taikant specialią – Įgyvendinimo taisyklių 59 punkto nuostatą dėl darbo vietų, turėjusių įtakos paramos dydžiui, neišlaikymo, todėl net ir hipotetiškai pakeitus veiklos nevykdymo sankcijos dydį, tai neturėtų įtakos galutiniam sprendimui susigrąžinti visą išmokėtą paramos sumą. Pareiškėjos argumentai dėl Sankcijų metodikos 6 punkto taikymo ir alternatyvių sankcijų apskaičiavimo yra nepagrįsti ir nesudaro pagrindo pripažinti, kad NMA Sprendimas priimtas neteisėtai.

Atsakovės vertinimu, Sprendimas atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAI) jam keliamus reikalavimus, jame išsamiai išdėstyti Sprendimo priėmimo motyvai, nurodytos teisės aktų nuostatos, sprendimas yra individualizuotas, išsamus, motyvuotas, pagrįstas, todėl nėra jokio pagrindo jį naikinti.

Posėdžio metu atsakovės atstovė palaikė atsiliepime išdėstytą poziciją ir prašė skundą atmesti atsiliepime ir posėdžio metu nurodytų argumentų pagrindu.

Skundas atmestinas.

Nagrinėjamos administracinės bylos ginčo dalykas – NMA Skyriaus 2026 m. birželio 22 d. sprendimo Nr. SKP-209 „Dėl paramos sumos susigrąžinimo“, kuriuo nuspręsta pareiškėjai pritaikyti sankciją – susigrąžinti visą išmokėtą paramos sumą, teisėtumo nustatymas ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo nustatymas.

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėja NMA Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento Vilniaus paramos administravimo skyriui (toliau – ir NMA Vilniaus skyrius) 2019 m. gruodžio 31 d. pateikė paraišką Nr. 19VK-KS-19-1-11951-PR001 pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama investicijoms, skirtoms ne žemės ūkio veiklai kurti ir plėtoti“ (minėta, toliau – ir Paraiška). Projekto pavadinimas – UAB „X“ verslo plėtra. Verslo plano dalyje „Informacija apie projektą“ nurodyta, kad investicinio projekto įgyvendinimas leis pradėti teikti mobiliąs dviračių plovimo paslaugas visoje Lietuvoje – miesto žaliose zonose, visuose MTB, kalnų dviračių varžybose, įvairiuose renginiuose bei dviračių maratonuose, taip pat dviračių klubams ir remonto įstaigoms. Paraiškos IV dalyje „Projekto rodikliai“ nurodyti rodikliai: darbo vietų skaičius: paraiškos pateikimo metu 2019 m. – 1, projekto įgyvendinimo pabaigoje – 2020 m. – 6, projekto kontrolės laikotarpiu – 6, naujai sukurtų nuolatinių darbo vietų skaičius – 5, naujai sukurtų darbo vietų skaičius kaimo gyventojams – 5, bendras darbuotojų skaičius – 6, pardavimo pajamos iš projekte numatytos vykdyti veiklos: 2020 m. – (duomenys neskelbtini) Eur, projekto kontrolės laikotarpiu 2025 m. – (duomenys neskelbtini) Eur. Tam, kad būtų gauti papildomi 10 atrankos balų, be įsipareigojimo sukurti ir išlaikyti 4 naujas darbo vietas kaimo gyventojams, pareiškėja numatė papildomą 1 darbo vietą.

Nustatyta, kad 2021 m. vasario 4 d. tarp pareiškėjos ir atsakovės buvo sudaryta paramos sutartis Nr. 19VK-KS-19-1-11951-PR001 (toliau – ir Sutartis). Pagal šią Sutartį, pareiškėjos Projektui buvo skirta iki *(duomenys neskelbtini)* Eur paramos, iš jų iki *(duomenys neskelbtini)* Eur iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšų, iki *(duomenys neskelbtini)* Eur iš Lietuvos valstybės biudžeto lėšų, iki *(duomenys neskelbtini)* Eur paramos gavėjo lėšų. Projekto įgyvendinimo terminas – 2021 m. rugsėjo 31 d. Paramos išmokėjimo tvarka numatytas keturiomis dalimis pagal mokėjimo prašymus. Nustatyta, kad pagal 2021 m. birželio 30 d., 2021 m. lapkričio 10 d., 2022 m. kovo 1 d., 2023 m. vasario 6 d. pateiktus mokėjimo prašymus pareiškėjai išmokėta *(duomenys neskelbtini)* Eur paramos suma.

Pareiškėja 2025 m. birželio 2 d. pateikė 2024 m. metinę ataskaitą Nr. 19VK-KS-19-1-11951-PI003.2 (minėta, toliau – ir Ataskaita).

NMA 2025 m. gruodžio 16 d. paramos gavėjai išsiuntė raštą Nr. BRK-21174 „Dėl nepasiektų projekto priežiūros rodiklių ir neišlaikytų atrankos kriterijų“ (toliau – ir Raštas), kuriuo paprašyta pateikti išsamų paaiškinimą, nurodant priežastis, dėl kurių 2024 m. nebuvo pasiekti Projekto priežiūros rodikliai ir atrankos kriterijai, taip pat pateikti reikalingus dokumentus.

Pareiškėja į Raštą atsakymo nepateikė.

NMA 2026 m. sausio 12 d. elektroniniu laišku informavo pareiškėją apie pradėtą įtariamo pažeidimo tyrimą. Prašyta per 3 darbo dienas pateikti paaiškinimą, kodėl nesilaikoma įsipareigojimų, ir pagrindžiančius dokumentus (toliau – ir Paklausimas). Prašyta pateikti paaiškinimą: 1) Dėl kokių priežasčių ar aplinkybių VSDFV įmonės atžvilgiu priėmė sprendimą, ją laikyti nevykdančia veiklos (pateikti nuo 2023 m. pabaigos galiojusį Sodros sprendimą, kuriuo UAB „X“ pripažinta nevykdančia veiklos; 2) Ar apie Sodros sprendimą ir apie tai, kad UAB „X“ faktiškai neteko galimybės normaliai vykdyti ūkinę veiklą, informavo NMA? 3) Kada kreiptasi į Sodrą su pretenzija? 4) Ar 2024 – 2025 m. veikla buvo vykdoma? Iš kokios veiklos gautos pajamos? 5) Kodėl įmonė buvo priversta nutraukti veiklą įrangos saugojimo vietoje ir yra verčiama iškelti visą įrangą iš sklypo, esančio Tiltos g. 32, Riešėje? Kokia veikla buvo vykdoma būtent šioje vietoje?

Pareiškėja 2026 m. sausio 13 d. pateikė paaiškinimą į Paklausimą (toliau – ir Paaiškinimas Nr. 1). Pateikė Sodros dokumentus. Nurodė, jog faktiškai netekusi galimybės vykdyti veiklą, informavo NMA paskutinio tikrinimo metu telefonu. Pateikė Sodrai rašytą pretenziją ir laiškus. Paaiškino, jog 2024 m. veikla buvo vykdoma, o 2025 m. veiklos nebevykdė dėl aprašytos situacijos su Sodra, prasidėjusio ginčo su Valstybine darbo inspekcija ir Sodra, kurie apskųsti teismams. Atsakydama į klausimo dalį dėl įrangos iškeldinimo iš sklypo, paaiškino, kad turtas buvo parduotas iš varžytinių, todėl įranga privalėjo būti iškeldinta.

NMA 2026 m. sausio 12 d. atliko patikrą vietoje, patikros vietoje ataskaitos Nr. V-VS-1771001 (toliau – ir Patikros vietoje ataskaita). Patikros metu nustatytos aplinkybės:

1. Registruotų sklypų nuomos ar panaudos sutarčių, suteikiančių teisę teikti paslaugas, nėra. Pareiškėja neturi nuosavų sklypų;

2. Nustatyta, jog jokia veikla nevykdoma, mobilieji konteineriai uždaryti, veiklos vykdymą pagrindžiančių dokumentų nepateikta. Remiantis Sodros duomenimis, įmonė darbuotojų neturi;

3. Už paramos lėšas įsigytas sunkvežimis pakrautas FFP2 veido kaukių pakuotėmis, krovinys nėra susijęs su Projekte numatyta veikla;

4. Nuvykus į įsigytų investicijų buvimo vietas pagal paskutinėje ataskaitoje nurodytus duomenis (koordinatės) rasti 3 iš 5 mobilieji konteineriai: Vilniaus mieste rasti užrakinti konteineriai *(duomenys neskelbtini)* gatvėje, *(duomenys neskelbtini)* paplūdimyje, *(duomenys neskelbtini)* parke. *(duomenys neskelbtini)* g. ir Vilniaus prekybos ir pramogų centro „*(duomenys neskelbtini)*“ mobilieji konteineriai nerasti. Taip pat rastas sunkvežimis *(duomenys neskelbtini)* vs., *(duomenys neskelbtini)* sen., Vilniaus r.

Pareiškėja 2026 m. sausio 14 d. pateikė paaiškinimą dėl susiklosčiusių aplinkybių (toliau – ir Paaiškinimas Nr. 2), nurodydama aplinkybes dėl Sodros priimto sprendimo pripažinti bendrovę veiklos nevykdančia, prašė šias aplinkybes vertinti kaip pagrindą atleisti nuo sankcijų taikymo.

NMA Skyrius, įvertinęs Patikros vietoje ataskaitos duomenis, pareiškėjos paaiškinimus, kitus duomenis, sprendė, jog pareiškėja 2024 m. nepasiekė Projekto priežiūros rodiklių: pardavimo pajamų, bendro darbuotojų skaičiaus, darbuotojų – kaimo gyventojų – skaičiaus, darbo vietų

skaičiaus, neišlaikė Projekto atrankos kriterijaus, pagal kurį Projektui suteikti atrankos balai, neišlaikiusi 4 naujų darbo vietų, kurias privaloma išlaikyti pagal skirtą paramos sumą, neišlaikiusi ekonominį gyvybingumą apibūdinančių rodiklių, neapdraudusi už paramos lėšas įsigyto turto bei nustojusi vykdyti Projekte numatytą veiklą, pažeidė Administravimo taisyklių 243.2, 243.4 ir 243.12 papunkčių, Įgyvendinimo taisyklių 20.4–20.7, 20.17, 20.18, 20.23 papunkčių, 59 punkto bei Sutarties 3.1.4–3.1.7, 3.1.17, 3.1.18, 3.1.23, 3.1.25 papunkčių nuostatas. Vadovaudamasi Administravimo taisyklių 188, 189, 243, 244 punktais, Sankcijų metodikos 4 ir 6 punktais, 1 priedo lentelės 1, 2, 3, 9, 15 punktais, Įgyvendinimo taisyklių 59 punktu, pritarus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, atsakovė priėmė Sprendimą taikyti (*duomenys neskelbtini*) Eur paramos sumos susigrąžinimo sankciją, nutraukiant Sutartį.

Sprendimas pareiškėjai išsiųstas su 2026 m. birželio 22 d. raštu Nr. SD-10683 „Dėl susidariusios skolos grąžinimo“, kuriuo pareiškėja informuota apie priimtą Sprendimą, prašant nurodytą sumą pervesti į NMA sąskaitą per 60 kalendorinių dienų, negrąžinus skolos per nurodytą terminą, bus pradėtos skaičiuoti 5 proc. dydžio palūkanos. Pateikta informacija dėl galimybės teikti prašymą dėl skolos grąžinimo dalimis ir kita bendro pobūdžio informacija.

Pareiškėja, nesutikdama su Sprendimu, skundu kreipėsi į Komisiją.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama investicijoms, skirtoms ne žemės ūkio veiklai kurti ir plėtoti“ veiklos „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2018 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 3D-445 (minėta, toliau – ir Įgyvendinimo taisyklės), Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 (minėta, toliau – ir Administravimo taisyklės), Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones taikymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929, (minėta, toliau – ir Sankcijų metodika), bei kiti teisės aktai.

NMA atlieka projektų, kuriems buvo skirta parama, priežiūrą, atlieka patikras vietoje, vertina projektų rizikingumą, priima ir registruoja pateiktus mokėjimo prašymus ir kasmetinius prašymus, tikrina paramos gavėjų mokėjimo prašymuose ir kasmetiniuose prašymuose pateiktos informacijos teisingumą ir nurodytų išlaidų arba prašomos paramos tinkamumą finansuoti (kai vertinimas reikalauja išskirtinės kompetencijos ar specifinių žinių, suderinusi su VI, Mokėjimo agentūra gali pasitelkti nepriklausomus ekspertus), tiria pažeidimus, vertina projektų įgyvendinimo eigą bei galutinę projekto įgyvendinimo ir užbaigto projekto metinę ataskaitas, tikrina paramos gavėjų atitiktį projekto priežiūros rodikliams, prireikus taiko priemones, skirtas paramos gavėjų atitikčiai projekto priežiūros rodikliams gerinti, prižiūri ir kontroliuoja šių priemonių įgyvendinimo eigą, užtikrina, kad visi patikrinimai, nustatyti ES ir Lietuvos teisės aktuose, būtų atlikti ir tinkamai dokumentuoti (Administravimo taisyklių 11.8 papunktis).

Administravimo taisyklių 4.28 punkte numatyta, kad teisės aktų nuostatų pažeidimas (toliau – pažeidimas) – pareiškėjo arba paramos gavėjo veikimas ar neveikimas nesilaikant ES ir (arba) Lietuvos teisės aktų nuostatų, dėl kurio ES bendrajam biudžetui ir (arba) Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui padaroma arba gali būti padaryta žala.

Pagal Administravimo taisyklių 188 ir 189 punktus, netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiame) projektą paramos gavėjui, pareiškėjui, jų partneriui (-iams) (kai partneriai galimi pagal Priemonės įgyvendinimo taisykles) gali būti taikomos ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytos sankcijos. Pagal Programos priemones gali būti taikomos tokios sankcijos: paramos dydžio sumažinimas, paramos neskylimas, reikalavimas grąžinti visą ar dalį išmokėtos paramos, kitos poveikio priemonės dėl su gauta arba prašoma parama susijusių įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymo. Detali sankcijų apskaičiavimo ir taikymo tvarka nustatoma, vadovaujantis Sankcijų taikymo metodika ir atskirų Priemonių įgyvendinimo taisyklėmis.

Administravimo taisyklių 243 punktas nustato, jog pažeidimą NMA gali nustatyti tada, kai pareiškėjas arba paramos gavėjas pažeidžia Programos paramos gavimo ir naudojimo sąlygas:

nesilaiko su skirta parama susijusių įsipareigojimų, nepasiekia priežiūros rodiklių, nepasiekia arba neišlaiko atitikties atrankos kriterijams ir (arba) tinkamumo sąlygoms (243.2 papunktis); nustojo vykdyti projektą, pažeisdamas paramos skyrimo ir naudojimo sąlygas nukrypo nuo patvirtinto projekto biudžeto, negali pasiekti nustatytų projekto uždavinių, tikslų ir apie tai neinformavo NMA (243.4 papunktis); pažeidžia kitas paramos skyrimo ir naudojimo sąlygas (243.12 papunktis).

NMA, nustačiusi pažeidimų, atitinkamam paramos gavėjui taiko šių Taisyklių VIII skyriuje trečiajame skirsnyje nustatytas sankcijas (Administravimo taisyklių 244 punktą).

Įgyvendinimo taisyklės nustato paramos teikimo ir administravimo tvarką pagal Programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama investicijoms, skirtoms ne žemės ūkio kurti ir plėtoti“ veiklą „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“ (toliau – veikla). Taisyklės taikomos pareiškėjams, rengiantiems ir teikiantiems paramos paraiškas, paramos gavėjams, įgyvendinantiems projektus, kuriems skirta parama pagal šią veiklą, taip pat institucijoms, atliekančioms paramos paraiškų vertinimą, atranką ir projektų įgyvendinimo priežiūrą (Įgyvendinimo taisyklių 2 punktas).

Pagal Įgyvendinimo taisyklių 20 punktą, pareiškėjas ir paramos gavėjas įsipareigoja: iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos išlaikyti paraiškos pateikimo metu esančias darbo vietas (20.4 papunktis); iki projekto įgyvendinimo pabaigos sukurti numatytas naujas darbo vietas, susijusias su projekto veikla, kuriai prašoma paramos, ir išlaikyti jas iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos, kaip nurodyta Projektų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, rodiklio „Naujos darbo vietos sukūrimas ir išlaikymas“ pasiekimo vertinimo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017 m. lapkričio 9 d įsakymu Nr. 3D-718 „Dėl Projektų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, rodiklio „Naujos darbo vietos sukūrimas ir išlaikymas“ pasiekimo vertinimo metodikos patvirtinimo“ (20.5 papunktis); apdrausti valstybės registruose registruojamą turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama, nuo mokėjimo prašymo, kuriame prašoma paramos kompensuoti įsigytą ar sukurtą turtą, pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos (didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų projekto įgyvendinimo laikotarpiui, o įgyvendinus projektą, – likutinei vertei, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas). Reikalavimas apdrausti turtą netaikomas, jei pareiškėjas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimybių, ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šiam faktui patvirtinti skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus. Įvykus įvykiui, paramos gavėjas įsipareigoja kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 10 darbo dienų, apie tai pranešti Agentūrai. Įvykus įvykiui, kurio metu būtų sunaikintas projekto lėšomis įsigytas ar sukurtas turtas, paramos gavėjas įsipareigoja atkurti turtą ne mažesne negu atkuriamąja turto verte ir ne blogesnių techninių parametrų (20.6 papunktis); nuo paramos sutarties pasirašymo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos nenutraukti ar neperkelti gamybinės veiklos už Programos įgyvendinimo teritorijos ribų, nepakeisti infrastruktūros objekto ar jo dalies nuosavybės teisių, neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto, nepakeisti remiamos veiklos pobūdžio, tikslų, projekto įgyvendinimo sąlygų. Leidimą įkeisti turtą finansų įstaigoms Agentūra gali suteikti tik tam paramos gavėjui, kuris paramos paraiškoje finansų įstaigos paskolą įvardijo kaip vieną iš projekto finansavimo šaltinių, ir tik tai finansų įstaiga, kuri suteikė paskolą projektui įgyvendinti. Įkeičiamas turtas turi būti skirtas paskolos, kuria finansuojamas projekto įgyvendinimas, grąžinimui užtikrinti (20.7 papunktis); projekto įgyvendinimo metu ir projekto kontrolės laikotarpiu užtikrinti atitiktį atrankos kriterijams, pagal kuriuos projektui buvo suteikti balai (išskyrus atrankos kriterijus, nurodytus Taisyklių 41 punkte pateikiamos lentelės 1, 3, 6 ir 8 eilutėse). Jeigu projekto kontrolės laikotarpiu keičiasi paramos gavėjo – juridinio asmens – pagrindinis akcininkas, turi būti išlaikyta atitiktis atrankos kriterijams, nurodytiems Taisyklių 41 punkto 6 ir 7 eilutėse, jeigu projekto atrankos metu už tai buvo skirti atrankos balai (20.18 papunktis); pasiekti ir iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos išlaikyti paramos paraiškoje numatytus projekto priežiūros rodiklius (20.23 papunktis).

Iš esmės tapačios įsipareigojimų individualizuotos nuostatos numatytos Sutarties 3.1.4, 3.1.5, 3.1.6, 3.1.7, 3.1.17, 3.1.18, 3.1.23, 3.1.25, 3.1.26, 3.1.30 papunkčiuose, kurių turinys išsamiai atskleistas Sprendime ir Komisijos papildomai nekartojamas.

Tuo atveju, kai paramos gavėjas, nesilaiko įsipareigojimo sukurti ir išlaikyti iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos naujų darbo vietų, turėjusių įtakos paramos dydžiui, kaip nustatyta Įgyvendinimo taisyklių 30.1 papunktyje ir 31 punkte, už kiekvieną nesukurtą ir neišlaikytą iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos naują darbo vietą paramos sumos sumažinamos ir (arba) susigražinamos proporcingai (1 darbo vieta – 50 000 Eur, 1,5 darbo vietos – 75 000 Eur paramos ir t. t.), o papildomos sankcijos už nepasiektus projekto priežiūros rodiklius netaikomos. Parama nemažinama ir (arba) nesusigražinama, jei pirmais projekto kontrolės metais sukuriami ir išlaikomi ne mažiau kaip 80 proc., kitais kontrolės metais – ne mažiau kaip 90 proc. planuotų sukurti naujų darbo vietų. Paramos gavėjui, nesilaikančiam įsipareigojimo sukurti ir išlaikyti iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos projekte numatytų naujų darbo vietų, neturėjusių įtakos paramos dydžiui, už kiekvieną tokią nesukurtą ir neišlaikytą iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos naują darbo vietą, sankcijos taikomos Sankcijų metodikoje nustatyta tvarka (Įgyvendinimo taisyklių 59 punktas).

Tokia tvarka nustatyta Sankcijų metodikoje, pagal kurios 4 punktą, pareiškėjui, paramos gavėjui ir partneriui už padarytus pažeidimus gali būti taikomos tokios sankcijos: paramos dydžio sumažinimas, paramos neskylimas, reikalavimas grąžinti visą ar dalį išmokėtos paramos (išmokėta parama, įskaitant avansą), kitos poveikio priemonės. Tuo atveju, kai taikoma 100 proc. paramos sumažinimo ir (arba) paramos sumos susigražinimo sankcija, paramos sutartis nutraukiama. Už pažeidimus, nurodytus Reglamento (ES) Nr. 640/2014 35 straipsnio 5 ir 6 dalyse, neskiriama parama pagal tą priemonę arba už atitinkamo tipo veiksmus ištisus kalendorinius metus, kuriais nustatyta, kad nesilaikoma reikalavimų, ir kitus kalendorinius metus. Pagal Sankcijų metodikos 6 punktą, jeigu nustatomas daugiau nei vienas Metodikos 1 priede nurodytas pažeidimas, sankcijos turi būti sumuojamos, sudedant už kiekvieną pažeidimą apskaičiuotas sankcijas. Sankcija negali būti didesnė už skirtą paramos sumą arba išmokėtą paramos sumą, jei visa parama buvo išmokėta. Kai nustatoma, kad vienas pareiškėjo, paramos gavėjo ar partnerio padarytas pažeidimas turėjo tiesioginės įtakos kito pažeidimo padarymui, tų pažeidimų sankcijos nesumuojamos, o taikoma sankcija tik už tą pažeidimą, už kurį sankcija yra didžiausia. Jeigu nustatomas daugiau nei vienas Metodikos 2 ir 3 prieduose pirmųjų vykdymo tvarkos pažeidimas, taikoma didžiausia iš galimų taikyti sankcija ir sankcijos dydis skaičiuojamas nuo paramos sumos konkrečiai investicijai.

Sankcijų dydžių, kai nustatyti pažeidimai dėl reikalavimų ir įsipareigojimų nesilaikymo pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programų priemonių sąvadas pateiktas Sankcijų metodikos 1 priede. Nagrinėjamu atveju atsakovė vadovavosi Sankcijų metodikos 1 priedo lentelės 1, 2, 3, 9, 15 punktais. Skundžiamame Sprendime išsamiai atskleistas jų turinys, todėl pakartotinai Komisijos nebekartojamas, tačiau sprendžiama, ar tinkamai buvo taikytos aukščiau nurodytų teisės aktų nuostatos.

Byloje nėra ginčo ir pareiškėja pripažįsta Rodiklių nepasiekimą, tačiau ginčija neatitikimų mastą ir taikytos sankcijos dydžio apskaičiavimo teisingumą.

Byloje sprendžiama, ar atsakovė tinkamai įrodė Projekto priežiūros rodiklių nepasiekimą, t. y., ar pareiškėja nepasiekė rodiklių dėl: 1) pardavimo pajamų; 2) bendro darbuotojų skaičiaus; 3) darbuotojų – kaimo gyventojų – skaičiaus; 4) darbo vietų skaičiaus; ar neišlaikė Projekto atrankos kriterijaus, pagal kurį Projektui suteikti atrankos balai, t. y., 1) neišlaikė 4 naujų darbo vietų; 2) neapdraudė už paramos lėšas įsigyto turto; 3) nustojo vykdyti Projekte numatytą veiklą.

Bendro darbuotojų skaičiaus, darbuotojų – kaimo gyventojų – skaičiaus ir darbo vietų skaičiaus rodiklio nepasiekimas yra įrodytas byloje surinkta medžiaga: Ataskaita, Patikros vietoje ataskaita, VSDFV Panevėžio skyriaus 2023 m. gruodžio 29 d. išvada Nr. DV_V-16237, VSDFV Panevėžio skyriaus 2024 m. vasario 19 d. sprendimu Nr. VRE_SP1E-2013, VSDFV Panevėžio skyriaus 2024 m. sausio 18 d. sprendimu Nr. (7.1E) VRE_SP1-117, Paaiškinimu Nr. 1. Minėta, jog pagal Įgyvendinimo taisyklių 59 punktą, tuo atveju, kai paramos gavėjas, nesilaiko įsipareigojimo sukurti ir išlaikyti iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos naujų darbo vietų, turėjusių įtakos paramos dydžiui, kaip nustatyta Taisyklių 30.1 papunktyje ir 31 punkte, už kiekvieną nesukurtą ir neišlaikytą iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos naują darbo vietą paramos sumos sumažinamos ir (arba) susigražinamos proporcingai (1 darbo vieta – 50 000 Eur, 1,5 darbo vietos – 75 000 Eur paramos ir t. t.), o papildomos sankcijos už nepasiektus projekto priežiūros rodiklius netaikomos. Taigi, teisinis reguliavimas aiškiai numato, jog darbo vietos turi būti ne tik sukurtos, bet

ir išlaikytos, todėl nustačius faktinę aplinkybę, jog kontrolės laikotarpiu darbo vietos neišlaikytos, ką neginčijamai patvirtina aukščiau nurodyti rašytiniai įrodymai, atsakovė neturi galimybės taikyti švelnesnę sankciją nei ji numatyta imperatyviose nuostatose.

LVAT yra išaiškinęs, kad viešojo administravimo subjektų, skirtingai nei privačių asmenų, veikloje taikomas principas „viskas, kas aiškiai nėra leista, yra draudžiama“. Tad viešojo administravimo subjekto atlikti viešojo administravimo veiksmai, viršijant jam suteiktus įgaliojimus, yra neteisėti (pvz., 2010 m. vasario 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-35/2010, 2015 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1217-602/2015, 2023 m. kovo 1 d. nutartis byloje Nr. eA-100-1188/2023).

Sutiktina su atsakovės pozicija, jog nei Įgyvendinimo taisyklių, nei Sutarties nuostatos nenumato galimybės vienais metais sukūrus darbo vietas daugiau nei buvo įsipareigota, šį perviršį užskaityti kitų kontrolės laikotarpio įsipareigojimo vykdymo atžvilgiu. Sutarties 3.1.5 papunktyje aiškiai numatytas įsipareigojimas, jog paramos gavėjas privalo iki Projekto įgyvendinimo pabaigos sukurti 5 naujas darbo vietas, susijusias su projekto veikla, kuriai prašoma paramos, ir išlaikyti jas iki Projekto kontrolės laikotarpio pabaigos, kaip numatyta Metodikoje (pastaba, Projektų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, rodiklio „Naujos darbo vietos sukūrimas ir išlaikymas“ pasiekimo vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 3D-718 „Dėl Projektų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, rodiklio „Naujos darbo vietos sukūrimas ir išlaikymas“ pasiekimo vertinimo metodikos patvirtinimo“ (toliau – ir Metodika). Metodikos 5 punkte numatyta, jog nauja darbo vieta – paramos gavėjo pagal darbo sutartį, individualios veiklos pažymą, verslo liudijimą naujai sukurta ir projekto kontrolės laikotarpiu išlaikyta darbo vieta, tiesiogiai susijusi su projekte numatytos veiklos vykdymu. Pagal Darbo kodekso 42 straipsnio 2 dalį, apie darbo sutarties sudarymą ir darbuotojo priėmimą į darbą nustatyta tvarka privaloma pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigai mažiausiai prieš vieną darbo dieną iki numatytos darbo pradžios. Tai yra siejama su darbuotojo socialinėmis garantijomis. Esant darbo santykiams, tačiau darbdaviui tinkamai jų neįforminus, VSDFV nepriėmus pranešimo dėl anksčiau susiklosčiusių nuo pareiškėjos valios priklausiusių aplinkybių (pareiškėja buvo skolinga valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui, iki nustatyto termino nepateikė veiklos vykdymą pagrindžiančių dokumentų, pažeidė įmokų įsiskolinimo sumokėjimo atidėjimo sąlygas – šias aplinkybes patvirtina bylos medžiaga) pareiškėją pripažinti nevykdančia veiklos ir įtraukus į Sąrašą, nelaikytina, jog Metodikos prasme buvo sukurta darbo vieta ir ji išlaikyta kontrolės laikotarpiu. Taigi, bylos medžiaga įrodo, jog atsakovė teisingai nustatė padarytą pažeidimą: Rodiklio nepasiekimą – bendro darbuotojų skaičiaus, darbuotojų – kaimo gyventojų – skaičiaus, darbo vietų skaičiaus, taip pat neišlaikė Projekto atrankos kriterijaus, pagal kurį Projektui suteikti atrankos balai, t. y., neišlaikė 4 naujų darbo vietų. Pareiškėjos subjektyvus suvokimas dėl Sodros priimto sprendimo teisinės reikšmės, jo nenuginčijant teisės aktų nustatyta tvarka, nėra pagrindas kitaip vertinti pareiškėjos Projekto Rodiklių nepasiekimą ir Projekto atrankos kriterijų neišlaikymą.

Antroji pažeidimų kategorija yra susijusi su Rodiklio – pardavimo pajamų nepasiekimu ir Projekto atrankos kriterijaus – nustojo vykdyti Projekte numatytą veiklą – neišlaikymu. Ataskaitos duomenys patvirtina, kad faktinė pardavimo pajamų reikšmė (*duomenys neskelbtini*) Eur, planuota reikšmė pagal Paraiškos ir Verslo plano duomenis – (*duomenys neskelbtini*) Eur, taigi pasiekta reikšmė 54,89 proc., todėl atsakovė pagrįstai nustatė 45,11 proc. nuokrypį.

Projekto numatytos veiklos nevykdymas įrodytas byloje surinkta medžiaga: Patikros vietoje ataskaita, kurioje užfiksuota, jog mobilieji konteineriai uždaryti (*duomenys neskelbtini*) gatvėje, (*duomenys neskelbtini*) paplūdimyje, (*duomenys neskelbtini*) parke, Vilniuje), (*duomenys neskelbtini*) g. ir Vilniaus prekybos ir pramogų centro „(*duomenys neskelbtini*)“ mobilieji konteineriai nerasti, už paramos lėšas įsigytas sunkvežimis pakrautas FFP2 veido kaukių pakuotėmis, krovinyje nėra susijęs su Projekte numatyta veikla, registruotų sklypų nuomos ar panaudos sutarčių, suteikiančių teisę teikti paslaugas, nėra. Pareiškėja neturi nuosavų sklypų, jokių kitų veiklos vykdymą pagrindžiančių dokumentų nei atsakovei, nei Komisijai pareiškėja nepateikė.

Pažymėtina, kad pareiškėja pripažįsta nustojusi vykdyti projekto veiklą, tačiau ginčija laikotarpį, t. y. įrodinėja, jog projekto veiklą nustojo vykdyti ne nuo 2024 m. vasario 22 d., tačiau

prekių ir paslaugų gavimo data yra 2024 m. birželio 12 d., todėl tai patvirtina ūkinės veiklos vykdymą. Komisija, vertindama šiuos argumentus, pažymi, kad pareiškėja nepagrįstai sutapatina prekių ir paslaugų įsigijimo faktą su Projekto veiklos vykdymu, todėl šie argumentai atmetami kaip nepagrįsti. Byloje esančių įrodymų visuma: Ataskaitos duomenys, VMI duomenys, VSDFV duomenys, patvirtina, kad nuo 2024 m. vasario mėnesio 22 d. pareiškėja nebeišrašė nė vienos PVM sąskaitos-faktūros ir nefiksavo jokių pajamų iš vykdomos veiklos, nuo 2024 m. vasario 20 d. UAB „X“ neturėjo nei vieno registruoto darbuotojo, todėl Projekto veiklos nevykdymo pradžios data pagrįstai įvertinta nuo 2024 m. vasario 22 d.

Byloje nėra pateikta įrodymų, jog pareiškėja apdraudė valstybės registruose registruojamą turtą, kuriam įsigyti ar sukurti buvo panaudota parama (transporto priemonė „(duomenys neskelbtini)“), šios aplinkybės neginčija ir pati pareiškėja, vadinasi pažeidimas konstatuotas pagrįstai.

Darytina išvada, kad pažeidimai yra įrodyti surinkta byloje medžiaga, todėl atsakovė pagrįstai konstatavo Administravimo taisyklių 243.2, 243.4 ir 243.12 papunkčių, Įgyvendinimo taisyklių 20.4–20.7, 20.17, 20.18, 20.23 papunkčių, 59 punkto bei Sutarties 3.1.4–3.1.7, 3.1.17, 3.1.18, 3.1.23, 3.1.25 papunkčių nuostatų pažeidimą.

Vertinant, ar pareiškėjos skunde, Paaiškinime Nr. 1 ir Paaiškinime Nr. 2 nurodytos priežastys gali būti vertinamos kaip išimtinės aplinkybės dėl įsipareigojimų nevykdymo ar netinkamo vykdymo, remiamasi Sankcijų metodikos 10 punktu, pagal kurį išimtinėmis aplinkybėmis laikomos toliau išvardytos aplinkybės, jei pareiškėjas, paramos gavėjas ar partneris įrodo, jog dėl jų buvimo negalėjo laikytis prisiimtų įsipareigojimų ir (arba) teisės aktuose nustatytų reikalavimų: 1) pareiškėjo, paramos gavėjo ar partnerio nedarbingumas; 2) privalomoji karo tarnyba, kai paramos gavėjas yra fizinis asmuo arba kai fizinis asmuo yra vienintelis paramos gavėjo juridinio asmens akcininkas (ar jam prilygintas asmuo) ir vadovas; 3) gaisras (tuo atveju, kai pareiškėjas, paramos gavėjas ar partneris tinkamai laikosi gaisrinės saugos reikalavimų), meteorologiniai reiškiniai, turėję didelį poveikį įsipareigojimų vykdymui; 4) epizootinės ligos, augalų ligos; 5) kompetentingų institucijų funkcijų netinkamas vykdymas, t. y. teisės aktuose nustatytų funkcijų nevykdymas laiku ar kito pobūdžio netinkama veika; 6) embargas; 7) pareiškėjui, paramos gavėjui ar partneriui nagrinėjamu paramos laikotarpiu yra pritaikyta sankcija pagal su plotais susijusią Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonę ir (arba) sankcija už su tiesioginėmis išmokomis susijusių įsipareigojimų nevykdymą ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymą; 8) tiekėjų ir (arba) rangovų bankrotas, tiekėjų ir (arba) rangovų sutartinių įsipareigojimų nevykdymas, kai pateikiami įrodymai, kad pasirenkant tiekėjus ir (arba) rangovus jie buvo patikimi kontrahentai; 9) nuosavybės perėmimas visuomenės poreikiams; 10) nepaprastoji padėtis; 11) ekstremalios situacijos paskelbimas; 12) paskelbtas karantinas; 13) kitos aplinkybės (nepriklausiusios nuo pareiškėjo, paramos gavėjo ar partnerio valios), turėjusios didelį poveikį įsipareigojimų vykdymui. Sankcijų metodikos 10.3 ir 10.13 papunktyje minimas „didelis poveikis įsipareigojimų vykdymui“ suprantamas kaip poveikis, dėl kurio tinkamas įsipareigojimų vykdymas tapo neįmanomas. Ar išimtinės aplinkybės turėjo didelį poveikį įsipareigojimų vykdymui, vertina Agentūra, vertindama dokumentus, nurodytus 11 punkte.

Išimtinių aplinkybių buvimas turi būti pagrindžiamas medicininėmis pažymomis, finansiniais dokumentais, veterinarinėmis pažymomis, kitomis kompetentingų institucijų išduotomis pažymomis ar kitais lygiaverčiais dokumentais (Sankcijų metodikos 11 punktas).

LVAT praktikoje ne kartą pasisakyta, jog pareigos neįvykdymas / netinkamas įvykdymas savaime nesuponuoja, kad teisė gauti išmokas prarandama, tačiau tokiu atveju, t. y. neįvykdžius / netinkamai įvykdžius pareigą informuoti apie *force majeure* ir išimtines aplinkybes Agentūrą, pareiga įrodyti tokių aplinkybių buvimą tenka pareiškėjui (žr., pvz., LVAT 2020 m. gruodžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2315-1062/2020).

Pareiškėja tokiomis aplinkybėmis įvardija VSDFV 2023 m. gruodžio 29 d. sprendimą, pagal kurį ji pripažinta nevykdančia veiklos ir įtraukta į Sąrašą, nurodydama, jog socialinio draudimo įmokos buvo sumokėtos, tačiau nebuvo tinkamai užskaitytos, tačiau, Komisijos vertinimu, šios aplinkybės negali būti laikomos nuo pareiškėjos veiksmų nepriklausiusiomis. Pareiškėja pasirinko neveikimą: nereagavimą į VSDFV užklausimus, informacijos nepateikimą, netinkamą komunikavimą, galimai pažeistų teisių netinkamą gynimą, todėl toks neveikimas negali būti priskiriamas prie *force majeure* ir išimtinių aplinkybių, todėl atsakovė šių aplinkybių pagrįstai

nevertino kaip išimtinių ir sprendė dėl sankcijos dydžio bendra aukščiau nurodytų teisės aktų tvarka.

Bylos medžiaga patvirtina, jog atsakovė, prieš priimdama Sprendimą, atliko patikrą vietoje, surinko ir įvertino visus reikšmingus duomenis bei įrodymus (informacija, gauta iš VĮ Registrų centro, VSDFV, VMI, pareiškėjos teikti paaiškinimai, teismų procesiniai sprendimai, Vilniaus kredito unijos dokumentai ir kiti dokumentai), todėl nesutiktina su pareiškėjos pozicija, jog Sprendimas grindžiamas vien formalia nuoroda į pažeidimus. Ginčijamas sprendimas sudarytas iš 25 lapų (su metaduomenų kortele), jame išsamiai pateiktas teisinis reguliavimas, nustatytos faktinės aplinkybės ir motyvai.

LVAT 2012 m. rugsėjo 24 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-2398/2012 nurodyta, kad griežčiausia poveikio priemonė – paramos sutarties nutraukimas ir reikalavimas grąžinti sumokėtas paramos lėšas – turėtų būti skiriama, kai kitomis poveikio priemonėmis yra negalima pasiekti, jog būtų įgyvendinti konkreta paramos projekto tikslai ir uždaviniai, t. y. kai padaryti pažeidimai prieštarauja šiems tikslams ir uždaviniams, dėl ko paramos projektas gali nepasiekti tų tikslų ir uždavinių, dėl kurių jis buvo sukurtas. Pavyzdžiui, tai galėtų būti tokie pažeidimai, kaip nustojimas vykdyti projektą; pakeitimas pagal sutartį remiamos veiklos, kurių (pažeidimų) pats pobūdis parodo, kad yra nebesiekama paramos projekto uždavinių ir tikslų. Teismų praktikoje pripažįstama, kad minėto pobūdžio poveikio priemonė yra pagrįstai skiriama, kai neįvykdomi paramos sutartimi prisiimti įsipareigojimai, nepasiekiami projekto tikslai (žr., pvz., LVAT 2016 m. gruodžio 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1054-858/2016; 2018 m. birželio 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-994-575/2018; 2019 m. gruodžio 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-5432-520/2019; kt.).

Pasisakant dėl sankcijos proporcingumo ir apskaičiavimo teisingumo, Komisija pažymi, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjai taikytas specialiaame teisiniame reguliavime – Įgyvendinimo taisyklių 59 punkte numatyta sankcija, todėl vadovaujantis bendrąja teisės taisykle *lex specialis derogat legi generalis* (specialioji norma yra viršesnė už bendrąją) nesutiktina su pareiškėjos pozicija, jog turėjo būti vadovaujamasi Sankcijų metodikos 6 punktu.

Minėta, jog pagal Įgyvendinimo taisyklių 59 punktą, paramos gavėjui, nesilaikančiam įsipareigojimo sukurti ir išlaikyti iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos naujų darbo vietų, turėjusių įtakos paramos dydžiui, kaip nustatyta Taisyklių 30.1 papunktyje ir 31 punkte, už kiekvieną nesukurtą ir neišlaikytą iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos naują darbo vietą paramos sumos sumažinamos ir (arba) susigrąžinamos proporcingai (1 darbo vieta – 50 000 Eur, 1,5 darbo vietos – 75 000 Eur paramos ir t. t.), o papildomos sankcijos už nepasiektus projekto priežiūros rodiklius netaikomos. Parama nemažinama ir (arba) nesusigrąžinama, jei pirmais projekto kontrolės metais sukurama ir išlaikoma ne mažiau kaip 80 proc., kitais kontrolės metais – ne mažiau kaip 90 proc. planuotų sukurti naujų darbo vietų. Paramos gavėjui, nesilaikančiam įsipareigojimo sukurti ir išlaikyti iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos projekte numatytų naujų darbo vietų, neturėjusių įtakos paramos dydžiui, už kiekvieną tokią nesukurtą ir neišlaikytą iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos naują darbo vietą, sankcijos taikomos Sankcijų metodikoje nustatyta tvarka.

Nagrinėjamu atveju, nustatyta, jog pareiškėja nuo 2024 m. vasario mėn. neturėjo nei vieno darbuotojo, todėl įsipareigojimo sukurti ir išlaikyti darbo vietas kontrolės laikotarpiu, akivaizdžiai neįvykdė. Todėl, prisiėmus įsipareigojimą sukurti ir kontrolės laikotarpiu išlaikyti naujas darbo vietas, vientiso įsipareigojimo nevykdymas reiškia, jog taikoma Įgyvendinimo taisyklių 59 punkte numatyta sankcija : 4 x 50 000. Šiuo atveju, tai reiškia, jog išmokėtos paramos susigrąžinimo sankcija buvo pritaikyta ir apskaičiuota tinkamai. Sprendimo turinys patvirtina, jog išsamiai paaiškintos skaičiavimo formulės, taikyti Įgyvendinimo metodikos ir Sankcijos metodikos punktai, kurie atsakovės buvo tinkamai aiškinami ir taikomi. Komisija dėl sankcijos už kitus pažeidimus nepasisako, nes tai neturi reikšmės teisingam bylos išsprendimui. Posėdžio metu atsakovės atstovė patvirtino, jog šis paskaičiavimas buvo pateiktas dėl kiekvieno pažeidimo atskirai laikantis išsamumo principo.

Pareiškėjos argumentai dėl jos situacijos neindividualizavimo ir sankcijos neproporcingumo atmetami kaip nepagrįsti. Komisijos vertinimu, pareiškėjai taikyta sankcija pagrįsta teisės aktų nuostatoms, Sprendime atsižvelgta į nustatytų pažeidimų reikšmingumą, mastą, trukmę, pareiškėjos procesiniuose dokumentuose nėra argumentų, paneigiančių pritaikytos sankcijos teisėtumą. Komisija vertina, kad nesilaikyta esminių paramos taisyklių. Pareiškėjai taikyta poveikio priemonė yra

adekvati ir proporcinga. Pareiškėja nepaisydama įsipareigojimų ir jai nustatytų pareigų, nors ir sukūrė darbo vietas, tačiau jų neišlaikė kontrolės laikotarpiu, nustojo vykdyti projekcinę veiklą. Toks reikalavimų nesilaikymas yra reikšmingas.

ESTT yra ne kartą pažymėjęs, jog, sprendžiant dėl teisėtų lūkesčių principo pažeidimo, institucijos turi būti suteikusias asmenims konkrečias garantijas, dėl kurių neįvykdymo gali atsirasti tam tikrų teisinių pasekmių (žr., pvz., 2004 m. sausio 6 d. sprendimas byloje Nr. C-104/89 M. ir kiti prieš Tarybą ir Komisiją; 1995 m. gegužės 10 d. sprendimas byloje Nr. T-571/93 L. ir kiti prieš Komisiją). Paramos gavėjas, teikdamas paraišką ir pasirašydamas paramos sutartį, įsipareigoja ne tik įgyvendinti projektą sutartyje nurodytomis sąlygomis, bet ir laikytis Europos Sąjungos ir nacionalinės teisės aktų reikalavimų, susijusių su projekto įgyvendinimu. Šių reikalavimų paramos gavėjas privalo laikytis visą projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpį, o projektą administruojanti institucija atitinkamą laikotarpį vykdyti projekto įgyvendinimo kontrolę.

Vertinant individualaus administracinio akto teisėtumą VAI 10 straipsnio taikymo aspektu, turi būti atsižvelgiama į tuos teisės aktus, kurie reguliuoja konkretų teisinį santykį, t. y. turi būti įvertinama, kokie ir kokia apimtimi yra teisiškai reikšmingi faktai bei kokios konkrečios materialiosios teisės normos asmeniui gali sudaryti atitinkamas prielaidas bei sąlygas, kad būtų sukurtos, panaikintos ar pakeistos asmens subjektinės teisės tam tikruose teisiniuose santykiuose. VAI 10 straipsnio 5 dalimi iš esmės yra siekiama užtikrinti, kad asmeniui, dėl kurio yra priimtas individualus administracinis aktas, būtų žinomi šio akto priėmimo teisinis bei faktinis pagrindai, taip pat motyvai, todėl kai nėra pagrindo individualų administracinį aktą pripažinti visiškai nemotyvuotu, kiekvienu konkrečiu atveju, sprendžiamas dėl tokio akto atitikties pastarosios įstatymo nuostatos reikalavimams, teismas privalo *ad hoc* (esant konkrečiai situacijai) įvertinti, ar nustatyti turinio (teisinio ir faktinio pagrindimo, motyvacijos) trūkumai yra esminiai, sukliudę šio individualaus administracinio akto adresatams suprasti visuomeninių santykių esmę ir turinį, identifikuoti jų teisių, pareigų bei teisėtų interesų pasikeitimą, šio pasikeitimo pagrindus ir apimtį, tinkamai įgyvendinti šiuo aktu suteiktas teises ar (ir) įvykdyti nustatytas pareigas bei įstatymų nustatyta tvarka efektyviai realizuoti teisę į (galbūt) pažeistų teisių ir teisėtų interesų gynybą. Šis vertinimas turi būti atliekamas individualaus administracinio akto adresato požiūriu, t. y. būtent to, kuris turi teisę žinoti ir suprasti, dėl kokios priežasties ir kuo remiantis priimtas konkretus sprendimas, be kita ko, atsižvelgiant ir į pastarajam asmeniui žinomas aplinkybes, lėmusias minėtą sprendimą (žr., pvz., LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2017 m. rugsėjo 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-709-415/2017, 2021 m. rugsėjo 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-2457-575/2021).

Įvertinusi byloje nustatytų faktinių aplinkybių visumą, skundžiamo Sprendimo turinį, Komisija daro išvadą, kad atsakovė išsamiai ištyrė Projekto vykdymo aplinkybes, laikėsi teisės aktuose nustatytos procedūros ir priėmė aiškų Sprendimą, nurodė Sprendimo teisinius ir faktinius motyvus. Įvertinus Sprendimo turinį aptarto teisinio reguliavimo ir LVAT praktikos kontekste, spręstina, kad ginčijamas Sprendimas atitinka VAI 10 straipsnyje administraciniam aktui keliamus reikalavimus. Sprendimas yra tinkamai motyvuotas, nurodytas teisinis ir faktinis pagrindai, kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės. Nagrinėjamu atveju nekyla abejonių, kad pareiškėjai buvo aiškus priimto Sprendimo teisinis bei faktinis pagrindai bei motyvai. Sprendime įvertintos pareiškėjos situacijos individualios aplinkybės, taigi, Sprendimas atitinka VAI 10 straipsnyje individualiam administraciniam aktui keliamus reikalavimus, jame pateikti motyvai yra aiškūs bei pakankami. Pareiškėja suprato, kokių teisiniu pagrindu Sprendimas priimtas ir kokiomis faktinėmis aplinkybėmis jis grindžiamas, o tai, kad skirtingai, nei atsakovė vertina faktines aplinkybes bei jų pagrindu taikytą sankciją, nesudaro pagrindo daryti išvadą, kad Sprendimas yra neteisėtas, todėl Komisija neturi teisinio pagrindo tenkinti pareiškėjos skundo reikalavimo panaikinti Sprendimą. Netenkinus reikalavimo dėl Sprendimo panaikinimo, atmetinas ir išvestinis reikalavimas dėl įpareigojimo atsakovei grąžinti mokėjimo klausimą nagrinėti iš naujo.

Nustatytų teisinių ir faktinių aplinkybių pagrindu, pareiškėjos skundas atmetinas kaip nepagrįstas.

Likusieji ginčo šalių argumentai laikytini pertekliniais, neturintys lemiamos juridinės reikšmės kilusio ginčo išsprendimui, todėl detaliau nedėstyti ir neanalizuotini.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „X“ skundą atsakovei Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos dėl 2026 m. birželio 22 d. sprendimo Nr. SKP-209 panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Laura Bernikienė

Komisijos nariai

Marina Adomaitė

Evaldas Ambrozaitis